

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมการจ่ายชะกาตของมุสลิมไทย ผู้ต้องจ่ายชะกาตตามหลักศาสนา เนื่องจากมีความมั่งคั่งในรอบปีมากกว่าพิกัดขั้นต่ำ (นิศอบ) ว่าจ่ายชะกาตครบถ้วนหรือไม่ และมูลค่ามากหรือน้อยเพียงไร รวมถึงศึกษาอิทธิพลของปัจจัยทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ศาสนา และสถาบัน ที่มีต่อพฤติกรรมและมูลค่าการจ่ายชะกาต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดการจ่ายชะกาตมากขึ้นต่อไปในอนาคต

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน 460 ชุด จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นมุสลิมไทย อายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป อาศัยอยู่ในจังหวัดในภาคกลาง ภาคเหนือ หรือภาคใต้ และมีการจ่ายชะกาตในรอบปี 2558 จะพิจารณาพฤติกรรมทางเลือกของกลุ่มตัวอย่าง ทั้งจากฐานรายได้ และฐานทรัพย์สินสุทธิ และใช้ Two-Part Model จำแนกการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ความน่าจะเป็นในการเป็นผู้จ่ายชะกาตครบ/ไม่ครบถ้วน ด้วยวิธี Multinomial Logit และ 2) การวิเคราะห์มูลค่าการจ่ายชะกาตที่มากกว่า/ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเท่ากับร้อยละ 2.5 ของความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นในรอบปี ด้วยวิธี Ordinary Least Square

ผลการศึกษาที่น่าสนใจ ได้แก่ การจ่ายชะกาตมากกว่า 1 ครั้งในรอบปี จะทำให้ความน่าจะเป็นในการเป็นผู้จ่ายชะกาตครบถ้วนเพิ่มขึ้น และยังทำให้ผู้ที่จ่ายชะกาตขาดนั้น จ่ายชะกาตมูลค่าเพิ่มขึ้นด้วย เช่นเดียวกับการเพิ่มขึ้นของมูลค่าทรัพย์สินสุทธิ ในขณะที่หากบุคคลมีความเชื่อมั่นในองค์กรหรือบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับและแจกจ่ายชะกาตแล้ว จะทำให้ผู้ที่แต่เดิมมีการจ่ายชะกาตมากกว่าเกณฑ์อยู่แล้ว จ่ายชะกาตในมูลค่าที่สูงขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตามก็ กลับพบว่าปัจจัยทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับความศรัทธา หรือความเคร่งครัดในหลักศาสนา ไม่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจ่ายชะกาตที่สามารถสรุปชัดเจน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากการศึกษาในครั้งนี้ ต่างชี้ให้เห็นว่า การส่งเสริมพฤติกรรมการจ่ายชะกาตของมุสลิมไทยให้เป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพนั้น ควรมีการจัดตั้งกองทุนชะกาตและองค์กรกลางทางศาสนา เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนชะกาตเป็นไปตามแนวทางที่ถูกต้องตามศาสนบัญญัติ โดยต้องเป็นองค์กรที่ดำเนินงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีธรรมาภิบาล และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และมีเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกในการคำนวณชะกาตที่มีความทันสมัย รวมถึงการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการจ่ายชะกาตที่ถูกต้องแก่มุสลิมไทย โดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันระหว่างศาสนิก ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับมุสลิมไทย ทั้งผู้จ่ายชะกาตและผู้รับชะกาต ในการปฏิบัติตนตามหลักศาสนบัญญัติอย่างเที่ยงตรงอีกด้วย

Abstract

This study examines Zakat payment among Thai Muslims whose wealth exceeds the minimum threshold (Nisab), thus are obliged to pay Zakat. It attempts to assess whether the amount of Zakat paid fulfils the requirement and to determine the amount of Zakat overpaid or underpaid, comparing to 2.5 per cent of zakatable wealth. The impacts of population, socioeconomic, religious, and institutional factors on Zakat payment are investigated so that policies to encourage Zakat payment can be drawn thereafter.

Based on 460 questionnaires collected from Thai Muslims aged 15 years old and over, live in the Central, Northern, or Southern region of Thailand, and paid Zakat in 2015, Zakat payment, calculated from zakatable income and net assets, are both considered. This study employs the Two-Part Model, in which the first part analyses the probability of fulfilling/unfulfilling an obligation to fully pay Zakat by using the Multinomial Logit method of estimation, while the second part deals with the amount of Zakat overpaid/underpaid by using the Ordinary Least Square.

It is found that the probability of fulfilling the required Zakat will increase, with the amount of Zakat underpaid being decreased, if a person pays Zakat more than once a year. The findings can also be found in the case where zakatable net assets of a person increases. In addition, for those whose Zakat payment is already higher than the amount required, trust and accountability of an intermediate institution or an individual who helps managing Zakat will positively affect the amount of Zakat overpaid considerably. However, religious factors aimed to capture an individual's faith or religious austerity are found to have no significant or unambiguous influence on Zakat payment.

Quantitative and qualitative results from this study together point out that, in order to encourage Thai Muslims to pay Zakat correctly and efficiently, Zakat funds and Zakat institutions should be established and legally enforced. The management of Zakat should be done according to the Islamic regulations in an accountable and transparent manner. A practical tool such as Zakat calculator, together with provisions of knowledge and better understandings on the payment of Zakat should be introduced to facilitate Zakat payers with clear and consistent guidelines. Importantly, awareness of Islamic religious practices among Thai Muslims, either contributors or recipients, should be promoted.